

คดีหมายเลขดำที่ ๑๒๒/๒๕๖๙
คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๕/๒๕๖๙

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองกลาง

วันที่ ๓ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { นางสาวอุษณีย์ ปฐพีศรีกิจส เลิศรัตนานนท์ ผู้ฟ้องคดี
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อธิบดีศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้โดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรที่จังหวัดเชียงใหม่ แต่อาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และเป็นผู้มีหน้าที่ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและออกเสียงประชามติ ตามมาตรา ๕๐ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ กำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา เป็นวันเลือกตั้ง ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ กำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ โดยผู้ฟ้องคดี

/มีความ...

มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สิทธินอกเขตทั้งการออกเสียงเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดให้มีการลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าและลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตแยกออกจากกัน โดยกำหนดให้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้า นานถึง ๑๗ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ แต่กำหนดให้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตเพียง ๓ วัน คือ วันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เท่านั้น และการประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าวไม่ทั่วถึง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบลงทะเบียนได้ เพราะมีผู้เข้าใช้งานจำนวนมาก

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติ จึงควรจัดให้มีการยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าและยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตในคราวเดียวกัน แต่กลับจัดให้มีการยื่นคำขอแยกออกจากกัน และการที่กำหนดให้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขต เพียง ๓ วัน ส่งผลให้ชั่วโมงท้าย ๆ ในวันสุดท้ายของการยื่นคำขอผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีผู้เข้าใช้ระบบจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าระบบเพื่อยื่นคำขอได้ เนื่องจากระบบไม่สามารถรองรับผู้ลงทะเบียนเป็นจำนวนมากได้ หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนให้นานกว่านี้หรือขยายระยะเวลาการยื่นคำขอลงทะเบียนตามที่ได้มีการร้องขอ จะไม่เกิดปัญหาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงมีผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตน้อยกว่าผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๘๑๒,๓๖๙ คน นอกจากนั้น กรณีที่ผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าได้แจ้งเหตุจำเป็นที่ทำให้ไปเลือกตั้งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ไม่ได้ แต่ต่อมาบุคคลผู้นั้นได้ไปออกเสียงประชามติที่หน่วยออกเสียงประชามติของตนเองในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เนื่องจากไม่สามารถยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามติทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เพราะระบบขัดข้อง จะเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานซึ่งอาจเป็นความผิดทางอาญาได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เพราะระบบขัดข้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียสิทธิในการออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้งเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีมีภาระต้องไปแจ้งเหตุที่ไปออกเสียงประชามติไม่ได้ และอาจถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งที่ไม่ใช่เกิดจากความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้เพียง ๓ วัน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเปิดระบบลงทะเบียนประชามตินอกเขตทางเครือข่าย

/อินเทอร์เน็ต...

อินเทอร์เน็ตอีกครั้งเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนอื่น ๆ ที่ตกลงสามารถลงทะเบียนได้ก่อนวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๒. ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ก่อนที่จะมีประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดวันและเวลายื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต ออกเสียงนอกราชอาณาจักร และการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เตรียมการประชาสัมพันธ์ การเปิดรับลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามติ ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดประชุมชี้แจงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ได้เชิญสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เข้าร่วมประชุม (๒) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ ประธานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมคณะ ได้ไปสังเกตการณ์การรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ณ อาคารกีฬาเวสน์ ๒ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ดินแดง กรุงเทพมหานคร และได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปิดรับลงทะเบียนการออกเสียงประชามตินอกเขต ที่เปิดรับสมัคร ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ (๓) จัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เกี่ยวกับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบแผนการจัดการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ซึ่งหลังจากมีประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฉบับลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ ได้มีการประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง ได้แก่ เว็บไซต์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ www.ect.go.th เฟซบุ๊กของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และประชาสัมพันธ์ในกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์เกี่ยวกับประเด็นคำถามว่า “ท่านเห็นชอบว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่” รวมถึงจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมทั้งตอบประเด็นคำถามมาโดยตลอดว่าเพราะเหตุใดจึงกำหนดวันลงทะเบียนยื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเสียงประชามตินอกเขตไว้เพียง ๓ วัน อันเนื่องมาจากได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๘ ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้กำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๘๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกัน ทุกแห่งไม่เกินหนึ่งวัน และมีระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยวันสุดท้ายของการลงทะเบียนต้องก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/ได้ประกาศ...

ได้ประกาศกำหนดวันและเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา โดยกำหนดให้มีการยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (เฉพาะการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง และการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักร) ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ จากนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ กำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันลงคะแนนออกเสียงประชามติ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยคณะรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อเป็นการประหยัดและใช้งบประมาณแผ่นดินโดยคุ้มค่า เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากที่สุด รวมทั้งเป็นการช่วยลดภาระของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ต้องดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่แตกต่างกัน จึงได้กำหนดวันลงคะแนนออกเสียงประชามติและเป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ ข้อ ๑๐๕ กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียงโดยให้มีห้วงระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ซึ่งขณะนั้นเหลือระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งเพียง ๔ วัน คือ ตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เร่งรัดให้มีการประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงประชามติ นอกเขตออกเสียงประชามติ โดยต้องคำนึงถึงการให้มีห้วงระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนวันเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด และต้องให้สำนักบริหารการทะเบียนได้มีเวลาในการเปิดระบบให้มีการลงทะเบียนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย จึงได้ประกาศกำหนดระยะเวลามีการยื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ โดยระบบจะปิดอัตโนมัติในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ตามเวลาประเทศไทย ในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติ

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามติ นอกเขตออกเสียงประชามติ นอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ แล้ว นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องจัดทำร่าง

/ประกาศ...

ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ โดยนำข้อมูลผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติ นอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ใส่ไว้ในช่องหมายเหตุในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในหน่วยออกเสียงประชามติที่เป็นหน่วยเดียวกับหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงประชามติพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จก่อนวันออกเสียงประชามติไม่น้อยกว่า ๒๕ วัน และปิดประกาศไว้ ณ ที่ออกเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ออกเสียงหรือสถานที่ที่ประชาชนสะดวกในการตรวจสอบ และให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๔ และข้อ ๒๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติไปแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙ และได้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๙ หากจะต้องขยายระยะเวลาการลงทะเบียนจะมีผลกระทบการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติที่เป็นหน่วยเดียวกับหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งประเทศของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการยื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่มีเหตุขัดข้องใด แต่อาจมีความล่าช้าของระบบ หากมีผู้ลงทะเบียนในห้วงเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปกติของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน มีจำนวนผู้ลงทะเบียนออกเสียงประชามติ ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ดังนี้ (๑) จำนวนผู้ลงทะเบียนทางอินเทอร์เน็ต ๑,๔๙๓,๒๕๓ คน (๒) จำนวนผู้ลงทะเบียนสำนักทะเบียน ๙,๕๑๕ คน จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๒,๗๖๘ คน ทั้งนี้ ไม่มีการร้องเรียนระบบลงทะเบียนทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่อาจมีกรณีการลงทะเบียนไม่ครบถ้วนตามขั้นตอน เช่น ไม่ได้กดยืนยันข้อมูล เป็นต้น ทำให้ลงทะเบียนไม่สำเร็จ ซึ่งกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบจะขึ้นข้อความประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติให้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติด้วย และผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีย่อมสามารถไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติในหน่วยออกเสียงประชามติที่ผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในวันออกเสียงประชามติ

/โดยไม่ว่า...

โดยไม่ถือว่าการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนวันเลือกตั้งเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากตามมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๑๙๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ระบุว่า “ประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง” ซึ่งหมายความว่า กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งได้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนวันเลือกตั้งได้ แต่หากผู้ฟ้องคดีไม่สะดวกที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติในวันออกเสียงประชามติ ผู้ฟ้องคดีสามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติได้ก่อนวันออกเสียงประชามติหรือภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกเสียงประชามติตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๑๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยสามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติได้โดยการทำเป็นหนังสือ หรือทางไปรษณีย์ หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยสามารถแจ้งเหตุได้ตั้งแต่วันที่ เป็นต้นไป ทางเว็บไซต์ของสำนักบริหารการทะเบียน หรือแอปพลิเคชัน Smart Vote เมื่อผู้ฟ้องคดีแจ้งเหตุแล้วจะไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกประการ ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การในทำนองเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ศาลได้สวนคู่กรณีได้ความดังนี้

ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำต่อศาลมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำฟ้อง และเพิ่มเติมว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนประชามตินอกเขตออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการและทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่อำนวยความสะดวกตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายกำหนด ให้กับผู้มีสิทธิในการออกเสียงประชามติได้เข้าร่วมในการออกเสียงประชามติ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้มีการยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เป็นการกำหนดเวลาที่น้อยเกินไปและ

/เป็นการ...

เป็นการกำหนดเวลาหลังจากวันหยุดยาว ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถที่จะลงทะเบียนได้ในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนั้น ตามข้อ ๑๐๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตโดยให้มีหัวระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง เป็นการกำหนดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เอง ทั้งที่ขั้นตอนในการดำเนินการใช้สิทธิเลือกตั้งมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมากกว่าขั้นตอนในการดำเนินการใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขต ซึ่งการเลือกตั้งล่วงหน้าจำเป็นต้องส่งบัตรเลือกตั้งไปนับคะแนนที่หน่วยตามทะเบียนราษฎร ส่วนการใช้สิทธิออกเสียงประชามติสามารถนับคะแนนที่หน่วยที่ออกเสียงได้เลย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตในวันที่ใกล้วันออกเสียงประชามติได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทราบประกาศฉบับลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๙ เหตุที่ผู้ฟ้องคดีใช้ช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตลงทะเบียนใช้สิทธินอกเขต เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ แต่ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และผู้ฟ้องคดีได้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตที่กรุงเทพมหานครแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้พยายามลงทะเบียนยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขตตั้งแต่วันที่ ๓ - ๕ มกราคม ๒๕๖๙ แต่ไม่สามารถเข้าถึงลงทะเบียนได้ และครั้งสุดท้ายได้เข้าไปยื่นคำขอลงทะเบียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๕.๔๒ นาฬิกา แต่ไม่สามารถดำเนินการได้

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้ถ้อยคำต่อศาลมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำให้การ และเพิ่มเติมว่า การยื่นคำขอใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขต ได้กำหนดไว้ ๓ ช่องทาง คือ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ยื่นคำขอทางไปรษณีย์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเลือกช่องทางใดช่องหนึ่งได้ อย่างไรก็ตามในวันสุดท้ายของการลงทะเบียนยื่นคำขทางอินเทอร์เน็ต ระบบไม่ได้มีเหตุขัดข้องแต่ล่าช้าในการลงทะเบียนวันสุดท้าย เนื่องจากมีผู้เข้าใช้เป็นจำนวนมาก สำหรับผู้ที่ลงทะเบียนและกดยืนยันแล้วแต่ไม่มีข้อมูลในระบบก็สามารถตรวจสอบได้ว่าการเข้าใช้ระบบจริงหรือไม่ และในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายในการยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงประชามตินอกเขต สามารถเข้าถึงลงทะเบียนจนถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา และมีผู้ดูแลระบบอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ หากมีการขยายระยะเวลายื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขต จนถึงใกล้วันในการออกเสียงประชามติ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จะมีเหตุขัดข้องเนื่องจากขณะนี้ได้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ และได้มีการติดประกาศแล้ว รวมทั้งได้มีการส่งหนังสือไปยังเจ้าบ้านผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติด้วยแล้ว นอกจากนั้นได้มีการพิมพ์บัตรออกเสียงประชามติ และมีการส่งบัตรลงคะแนนออกเสียงประชามติให้หน่วยเลือกตั้งแล้ว ซึ่งหากมีการขยายวันลงทะเบียนจะต้องมีการพิมพ์บัตรเพิ่มเติม และต้องใช้

/จบประมาณ...

งบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินการดังกล่าว และขัดต่อข้อ ๑๐๕ ของระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ และบันทึกถ้อยคำขึ้นไต่สวนของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงประชามติ และมีที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรที่จังหวัดเชียงใหม่ แต่อาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศกำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันรับสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ และกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ต่อมา คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีความจำเป็นให้มีการออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเพื่อเป็นการประหยัดและใช้งบประมาณแผ่นดินโดยคุ้มค่า เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากที่สุด รวมทั้งเป็นการช่วยลดภาระของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ต้องดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่แตกต่างกันด้วย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติกำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ ในประเด็นคำถามว่า “ท่านเห็นชอบว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่” ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติ นอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ กำหนดการยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต... ดังนี้ (๑) ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ในวันและเวลาราชการ (๒) ยื่นคำขอทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ โดยถือวันประทับตราไปรษณีย์เป็นสำคัญ (๓) ยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยระบบจะปิดอัตโนมัติในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เวลา ๒๔.๐๐

/นาฬิกา...

นาฬิกา ตามเวลาประเทศไทย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตนได้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ไม่สามารถเข้าลงทะเบียนได้โดยไม่ใช้ความผิดของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติ จึงควรจัดให้มีการยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าและยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตในคราวเดียวกัน กลับจัดให้มีการยื่นคำขอตกลงแลกออกจากกัน และการที่กำหนดให้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตเพียง ๓ วัน ส่งผลให้ช่วงท้าย ๆ ในวันสุดท้ายของการยื่นคำขอมานทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีผู้เข้าใช้ระบบจำนวนมากทำให้ไม่สามารถเข้าระบบเพื่อยื่นคำขอได้ เนื่องจากระบบไม่สามารถรองรับผู้ลงทะเบียนเป็นจำนวนมากได้ หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนให้นานกว่านี้หรือขยายระยะเวลาการยื่นคำขอลงทะเบียนตามที่ได้มีการร้องขอ ก็จะไม่เกิดปัญหาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงมีผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตน้อยกว่าผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๘๑๒,๓๖๙ คน นอกจากนั้นกรณีที่ผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าได้แจ้งเหตุจำเป็นที่ทำให้ไปเลือกตั้งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ไม่ได้ แต่ต่อมาบุคคลผู้นั้นได้ไปออกเสียงประชามติที่หน่วยออกเสียงประชามติของตนเองในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เนื่องจากไม่สามารถยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามติทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เพราะระบบขัดข้อง จะเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานซึ่งอาจเป็นความผิดทางอาญาได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถยื่นคำขอลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เพราะระบบขัดข้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียสิทธิในการออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้งเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีมีภาระต้องไปแจ้งเหตุที่ไปออกเสียงประชามติไม่ได้ และอาจถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งที่ไม่ใช่เกิดจากความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้เพียง ๓ วัน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ศาลได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามประกาศคณะกรรมการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต ออกเสียงประชามติกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้... “คณะกรรมการ” หมายความว่า

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง จะไปลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงที่อยู่นอกเขตออกเสียงในวันออกเสียงได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ ข้อ ๑๐๕ กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเขตออกเสียง โดยให้มีทั้งระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ข้อ ๑๐๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อนายทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) ยื่นคำขอเป็นรายบุคคลตามแบบ อ.ส. ๕/๑ หรือทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องมีรายการ ชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน สถานที่และเขตออกเสียงที่จะใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียง โดยผู้มีสิทธิออกเสียงอาจยื่นคำขอด้วยตนเอง หรือทำหนังสือมอบหมายให้ผู้มีสิทธิออกเสียงอื่นดำเนินการแทน (๒) ยื่นคำขอเป็นคณะบุคคลตามแบบ อ.ส. ๕/๑ โดยผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถมอบหมายให้ผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ใดเป็นผู้แทน (๓) การยื่นคำขอตาม (๑) หรือ (๒) อาจยื่นทางไปรษณีย์ก็ได้ โดยให้ถือวันประทับตราไปรษณีย์เป็นสำคัญ (๔) ยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่คณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้จัดทำขึ้นสำหรับการแจ้งความประสงค์ลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง ข้อ ๑๐๗ กำหนดว่า การยื่นคำขอลงทะเบียนทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามข้อ ๑๐๖ (๔) ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงดำเนินการยื่นคำขอลงทะเบียนเองทางเว็บไซต์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือทางดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชันที่กรมการปกครองกำหนด โดยมีวิธีการลงทะเบียน ดังนี้ (๑) เข้าสู่ระบบ บันทึกเลขประจำตัวประชาชน ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด หมายเลขหลังบัตรประจำตัวประชาชน เลขประจำบ้าน (๑๑ หลัก) และสถานที่ที่ประสงค์จะไปใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง เมื่อกรอกข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้เลือกรายการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียง (๒) เมื่อเลือกลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏว่าถูกต้องหรือไม่ กรณีผู้ที่เคยลงทะเบียนแล้ว ถ้ามีความประสงค์จะขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ลงคะแนนให้ระบุสถานที่ที่ประสงค์จะไปใช้สิทธิออกเสียง หรือถ้าประสงค์ขอยกเลิกการลงทะเบียนให้เลือกรายการขอยกเลิกการลงทะเบียนแล้ว

/จึงเลือก...

จึงเลือกบันทึกข้อมูล (๓) เข้าสู่หน้าการยืนยันการบันทึกข้อมูล ให้ตรวจสอบว่าข้อมูลที่ปรากฏอยู่นั้น ถูกต้องหรือไม่ หากถูกต้องครบถ้วนแล้วให้เลือกรายการยืนยันการบันทึกข้อมูล หรือถ้าประสงค์จะกลับไปแก้ไขข้อมูลให้เลือกรายการกลับไปแก้ไขข้อมูล (๔) เมื่อผู้ยื่นคำขอยืนยันการลงทะเบียนเสร็จสมบูรณ์แล้ว ระบบจะแสดงแบบตอบรับเป็นหลักฐานประกอบการลงทะเบียนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบข้างต้น เห็นว่า การกำหนดห้วงระยะเวลาในการยื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเขตออกเสียงประชามตินั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องประกาศกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเขตออกเสียง โดยให้มีห้วงระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบข้อ ๑๐๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่กำหนดวันออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๘ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศกำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันรับสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ และกำหนดวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ เช่นนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องกำหนดระยะเวลาการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเขตออกเสียงประชามติในห้วงระยะเวลาไม่เกินวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๙ โดยสภาพข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องกำหนดให้วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ เป็นวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามติ นอกเขต รวมทั้งการยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจกำหนดให้มีการยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติพร้อมกับการยื่นคำขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ หรือเกินกว่าวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๙ ตามที่

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีอ้างได้ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้ทราบถึงประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต ออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งตาม ประกาศดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียง ประชามตินอกเขตออกเสียงประชามติไว้ ๓ ช่องทาง คือ (๑) ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น (๒) ยื่นคำขอทางไปรษณีย์ (๓) ยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้พยายามยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔ แล้ว แต่ไม่สามารถยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ผู้ฟ้องคดียังสามารถ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หรือยื่นคำขอทางไปรษณีย์ได้ อีกทั้ง การยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถยื่นได้ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ตามเวลาประเทศไทย แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอทางอินเทอร์เน็ตครั้งสุดท้ายในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๕.๔๒ นาฬิกา ซึ่งเหลือระยะเวลาการยื่นคำขออีกกว่า ๘ ชั่วโมง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ พยายามยื่นคำขออีกแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า การกำหนดให้มีการยื่นคำขอเพียง ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นการกำหนดเวลาที่น้อยเกินไปและเป็นการ กำหนดเวลาหลังจากวันหยุดยาว ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ฟ้องคดี ไม่สามารถที่จะยื่นคำขอลงทะเบียนดังกล่าวได้ จึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นวันยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนน ออกเสียงประชามตินอกเขตทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวัน และเวลายื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต ออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร และที่ออกเสียงประชามติสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๔ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ปรากฏข้อมูลว่ามีผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าแต่ไม่ได้ ลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตมากถึง ๘๑๒,๓๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗ ของ ผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าทั้งหมด และหากผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งนอกเขต ไว้แล้ว โดยอ้างเหตุจำเป็นว่าไม่สามารถไปเลือกตั้งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่หน่วยเลือกตั้งเดิม ของตนได้ แต่กลับไปลงคะแนนออกเสียงประชามติในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่หน่วยออกเสียง ประชามติเดิมของตน อาจถือว่าเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จได้ และหากผู้ฟ้องคดีไม่ไปออกเสียง ประชามติในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีภาระที่ต้องไปแจ้งเหตุที่ไม่ไปออกเสียง ประชามติไม่ได้ และอาจทำให้ถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ นั้น เห็นว่า ข้อมูลที่ว่าผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าแต่ไม่ได้ลงทะเบียน ออกเสียงประชามตินอกเขตมากถึง ๘๑๒,๓๖๔ คน มิได้แสดงว่าบุคคลจำนวนดังกล่าวที่ไม่ได้

/ลงทะเบียน...

ลงทะเบียนออกเสียงประชามตินอกเขตเนื่องจากกระบบการยื่นคำขอทางอินเทอร์เน็ตมีเหตุขัดข้องแต่อย่างใด และหากผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งนอกเขตไว้แล้ว โดยอ้างเหตุจำเป็นว่าไม่สามารถไปเลือกตั้งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่หน่วยเลือกตั้งเดิมของตนได้ แต่ไปลงคะแนนออกเสียงประชามติในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่หน่วยออกเสียงประชามติเดิมของตน การยื่นคำขอดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีและการแจ้งเหตุจำเป็นเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นขณะยื่นคำขอ แต่เมื่อถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ข้อเท็จจริงดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ มิใช่เป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จแต่อย่างใด และหากผู้ฟ้องคดีไม่ไปออกเสียงประชามติในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องไปแจ้งเหตุที่ไม่ไปลงคะแนนออกเสียงประชามติ โดยหากผู้ฟ้องคดีไม่แจ้งเหตุย่อมต้องถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนข้ออ้างอื่นของผู้ฟ้องคดีไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป จึงไม่จำต้องวินิจฉัยพิพากษายกฟ้อง

นางลักขณา หลักเพชร
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายแซน โชติประสาท
ตุลาการศาลปกครองกลาง

นายณรินทร์ ไบกอเต็ม
ตุลาการศาลปกครองกลาง

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายชำนาญ ภิบาล

